יט: היה נוטל פרק שלישי סוטה

ורבי יהודה אומר כלבום של ברזל מטילין לה לתוך פיה. נפרק

ד' מיתות (סנהדרין דף נב.) פליגי ר"י ורבנן במנות הנשרפין דתנן נותנין סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך לילך וזה מושך לילך עד שפותח את פיו חורק את הסם לתוך פיו ר"י אומר אם מת כיסה לא היו מקיימין בו מצות שריפה אלא פותח פיו בצנת וכו' ותימה לר"י מאי שנא הכא דלרבי יהודה בכלבום והתם בצנת ופי' ר"י דהכא נמי היו פותחין פיה בצנת אלא לאחר שפותחין פיה בצנת היו מטילין לתוכה כלבום שלא תוכל לחזור ולקפוץ פיה ורבנן מודו נמי [הכא] דאין פותחין פיה על ידי סודרין דהתם טעם דרבנן משום דשריפה חמורה ממנק והיו מקרבין מיתתו ע"י מנק וגמר מיתתו בשריפה משום ולהכא לרעב כמוך אכל הכא אין לקרב מיתתה: **בפי' ר"ח** פי' לפי ג' הספרים וכן פירש והשקה בתרא מערערין והשקה קמייתא לגופו מה ת"ל לא שבכריתא נשנית בתרא וקמא אלא פירוש של בעל הגמרא הוא שהשקה בתרא בא ללמד שמערערין והשקה קמא לגופיה ורבי עקיבא סבר ליה כרבנן שמשקה אח"כ מקריב מנחתה ומקשה היכי אמר רבי עקיבא מערערין והא כדוקה ועומדת שכיחא ליה ומו מקשה ר' עקיבא בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני מחיקה מעכבת אלמא שכיחא ליה שמחיקה והשקאה קודם הקרבת המנחה דרבנן וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרא והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ מעכבה דאלמא הקרבה קודם השקאה כו' שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא ירושלמי ולית ליה לרבי עקיבא מערערין אית ליה בשהתחילה לשמות ולרבי לפרש דאם נמחקה מגילה קודם שקרב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים כיון שהתחילה לשמות מערערין אותה:

ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה [א]מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה דברי רבי עקיבא ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל מעשים כולן האמורין למעלה מגיד ג' דברים מעכבין בה עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחקה מגילה ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב הקומץ ר"ש לטעמיה דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה עד שלא נמחקה מגילה אלא מאי משקה לה אמר רב אשי [ב]לא נצרכה לשרישומו ניכר עד שלא תקבל עליה שבועה מישתא הוא דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא [ג]מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום [ד]כדי נסבה במאי קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה קמא לגופו שמשקה ואח"כ מקריב את מנחתה ואחר ישקה מיבעי ליה לשרישומו ניכר והשקה בתרא שאם [ה]נמחקה מגילה ואומרת איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה בעל כרחה ור"ש סבר ואחר ישקה לגופו שמקריב את מנחתה ואח"כ משקה והשקה קמא שאם השקה ואח"כ הקריב את מנחתה כשרה והשקה בתרא שאם נמחקה מגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה ורבנן בדיעבד לא פתח קרא וסבר ר"ע משקין אותה בעל כרחה והתניא [ו]רבי יהודה אומר כלבום של ברזל מטילין לתוך פיה שאם נמחקה מגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בע"כ אמר רבי עקיבא כלום אנו צריכין אלא לבודקה והלא בדוקה ועומדת אלא עד שלא קרב הקומץ יכולה לחזור בה [ז]משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה וליטעמיך תיקשי לך היא גופה משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה והלא בדוקה ועומדת לא קשיא הא דקהדרא בה מחמת רתיתא והא דקהדרא בה מחמת בריותא והכי קאמר כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא מחמת רתיתא עד שלא קרב הקומץ דאכתי לא אמחוק מגילה אי נמי אמחוק מגילה דשלא כדין עביד כהנים דמחקי מצי הדרא בה משקרב הקומץ דבדין עביד כהנים דמחקי לא מצי הדרא בה קשיא

כתיבין: **כמאי קמיפלגי.** אמתני' קאי וכרישא נקט כרישא לאשמועינן מהיכא ליף ר"ש טעמיה וקנעי רבנן השתא היכי דרשי להו לקראי ור"ש היכי דרשי להו לכולהו: **רבנן סברי והשקה קמא.** דקודם הקטרה דוקא הוא ואע"ג דכתיב ואחר ישקה דמשמע דוקא על כרחך מקרא האמור לאשון אינו נדרש אלא לגופו ומקראות יתירות האמורים אחריו ניתנו לדרוש הילכך קמא דוקא לומר שמשקה ואח"כ מקריב את מנחתה וע"כ ואחר ישקה אע"פ שנכתב אחר הקטרה אקודם הקטרה קאי ואחר דקאמר אמחיקה קאי הכתובה למעלה (ג) וקאמרי רבנן דאם לא נמחקה יפה לא ישקנה והשקה בתרא נמי אקודם הקטרה קאי ולדרשה אתא ע"כ: **ור"ש סבר ואחר ישקה.** משמע דדוקא הוא ודוקא כתיבה לאחר הקטרה לומר שכולן מעכבין בה הקטרת המנחה ורוצה הכיר וכולהו מהכא נפקי דקודמין להשקאה והשקה קמא לאכסורי דלי עביד ליפכא: **והשקה בתרא שאם נמחקה מגילה.** ולוקא אחר הקטרה דבדין אימחיק משקין אותה בעל כרחה והיינו דאיכא בין (ד) לר"ע בין לר"ש דר"ע לית ליה אם השקה ואח"כ הקריב מנחתה כשרה הילכך והשקה קמא דרים לבעל כרחה ואע"ג דשלא כדין אימחיק קודם הקטרה ואחר ישקה בתרא לגופיה לומר שמקריב מנחתה ולבסוף מרבה מקראות לדרוש: **כלבום.** שני שיניים יש לו ונותן לתוך פיה זקוף: **אלא לבודקה.** אם טהורה אם טמאה: **והלא בדוקה ועומדת.** דכיון דאמרה איני שותה מודה שהיא טמאה: **יכולה לחזור בה.** ולומר איני שותה ואין לוגמין אותה דהא מודה דטמאה היא: **משקרב הקומץ וכו'.** ולקמיה פריך היא גופא קשיא אמאי אינה יכולה לחזור והלא בדוקה ועומדת היא: **דקא הדרא מחמת בריותא.** הא דקתני בדוקה ועומדת דקא הדרא בה מחמת בריותא הוא שאינה רותחת ולא שנא קרב קומץ ולא שנא לא קרב לא שתיא כדמפרש ואזיל כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא ואפי' קירב הקומץ והא דמפליג בין קרב ללא קרב דקא הדרא בה מחמת רתיתא שאנו רואין אותה רותחת דאיכא למימר דאינה מאמנת שלא יבדקוה המיס ואפילו היא טהורה ורואה היתה לסמוך על טהרתה ולשמות ולפיכך היא רותחת וכשמגעת לשמות מחזרת בה הילכך עד שלא קרב כו'. וכרישא קמייתא דלעיל דקתני מערערין אותה בתחתת רתיתותא קאמר:

קשיא

ה"ג ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה דברי רבי עקיבא ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל המעשים כולן האמורים למעלה מגיד ג' דברים מעכבין בה עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחקה מגילה ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב הקומץ ר"ש לטעמיה דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה עד שלא נמחקה מגילה אלא מאי משקה לה אמר רב אשי לא נצרכה לשרישומו ניכר עד שלא תקבל עליה שבועה מישתא הוא דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום כדי נסבה במאי קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה קמא לגופו שמשקה ואח"כ מקריב מנחתה ומקשה היכי אמר רבי עקיבא מערערין והא כדוקה ועומדת שכיחא ליה ומו מקשה ר' עקיבא בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני מחיקה מעכבת אלמא שכיחא ליה שמחיקה והשקאה קודם הקרבת המנחה דרבנן וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרא והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ מעכבה דאלמא הקרבה קודם השקאה כו' שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא ירושלמי ולית ליה לרבי עקיבא מערערין אית ליה בשהתחילה לשמות ולרבי לפרש דאם נמחקה מגילה קודם שקרב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים כיון שהתחילה לשמות מערערין אותה:

ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה דברי רבי עקיבא ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל המעשים כולן האמורים למעלה מגיד ג' דברים מעכבין בה עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחקה מגילה ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב הקומץ ר"ש לטעמיה דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה עד שלא נמחקה מגילה אלא מאי משקה לה אמר רב אשי לא נצרכה לשרישומו ניכר עד שלא תקבל עליה שבועה מישתא הוא דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום כדי נסבה במאי קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה קמא לגופו שמשקה ואח"כ מקריב מנחתה ומקשה היכי אמר רבי עקיבא מערערין והא כדוקה ועומדת שכיחא ליה ומו מקשה ר' עקיבא בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני מחיקה מעכבת אלמא שכיחא ליה שמחיקה והשקאה קודם הקרבת המנחה דרבנן וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרא והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ מעכבה דאלמא הקרבה קודם השקאה כו' שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא ירושלמי ולית ליה לרבי עקיבא מערערין אית ליה בשהתחילה לשמות ולרבי לפרש דאם נמחקה מגילה קודם שקרב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים כיון שהתחילה לשמות מערערין אותה:

ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה דברי רבי עקיבא ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל המעשים כולן האמורים למעלה מגיד ג' דברים מעכבין בה עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחקה מגילה ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב הקומץ ר"ש לטעמיה דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה עד שלא נמחקה מגילה אלא מאי משקה לה אמר רב אשי לא נצרכה לשרישומו ניכר עד שלא תקבל עליה שבועה מישתא הוא דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום כדי נסבה במאי קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה קמא לגופו שמשקה ואח"כ מקריב מנחתה ומקשה היכי אמר רבי עקיבא מערערין והא כדוקה ועומדת שכיחא ליה ומו מקשה ר' עקיבא בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני מחיקה מעכבת אלמא שכיחא ליה שמחיקה והשקאה קודם הקרבת המנחה דרבנן וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרא והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ מעכבה דאלמא הקרבה קודם השקאה כו' שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא ירושלמי ולית ליה לרבי עקיבא מערערין אית ליה בשהתחילה לשמות ולרבי לפרש דאם נמחקה מגילה קודם שקרב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים כיון שהתחילה לשמות מערערין אותה:

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ד מהל' פוטה הל"ד:
ה ב מיי' שם הל"י ופ"ג שם הלכה י:
[ג מיי' שם פ"ד הלי' ז]:

מוסף רש"י

כדי נסבה. מידי אלא אינעריך למתניה ומתניה בכלי (קדושין ה:).

תוספות שאנץ

אלא תעמוד. ה"ג תיר והשקה מה ת"ל וכ"ג בתרא ברישא וקמא בסיפא שאין זה לשון ברייתא. ועוד בספרי תני לה להך ברייתא. ומפיק להאי דרשא מהשקה קמא ל"ה. וה"ה והשקה מה ת"ל סדר המקראות כך הוא ומחה והשקה והניף את המנחה והקריב והיינו הנשה וקמץ והקטיר ואחר ישקה את המים ואח"כ כתיב השקאה שלישית והשקה את המים והיתה אם נטמאה וה"פ והשקה את האשה דכתי' קודם הקטרת מנחה מה תלמוד לומר והלא כבר נאמר אחר הקטרת מנחה והשקה את המים ההוא ודאי דוקא הוא ואין הראשון דוקא דמדכתי' ואחר ישקה את האשה ש"מ השקאה אחר הקטרה ומה ת"ל והשקה אחר המחיקה ללמדך שאם נמחקה המגילה ואמרה איני שותה ולא הודת לומר דטמאה היא מערערין אותה כלומר פותחין את פיה שלא בטובתה ושופכין לתוכה מים ואפי' נמחקה המגלה קודם הקטרה דשלא כדין עשו הכהנים דכיון שאינה שותה עד לאחר הקטרה רכל מה שיש להם לאחר המחיקה מאחרין שמא תודה ואפי' הכי כי נמחקה שלא כדין אין שומעין לה לומר איני שותה אלא או שותה או תודה ולכך כתיב והשקה לאחר המחיקה לומר שהמחיקה גורמת לה שתשתה ר' שמעון אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה לא פליג אדר' עקיבא אלא מר דריש האי קרא ומר דריש האי קרא והכי אמרי' לקמן בשמעתין דתרוייהו סבירא להו מקריב את המנחה ואחר כך משקה אבל איכא ביניהו דר' עקיבא ליה ליה אם השקה ואחר כך הקריב את המנחה כשרה ור' שמעון אית ליה דכשרה ע"כ ל"ה. וק' לפ"ה חדא שמניה הספרים דבכל הספרים כתיב בתרא וקמא יעוד ק' אמאי קאמר והלא כבר נאמר והשקה הוה ליה למימר הלא כבר נאמר יאחר כך ישקה דהיינו קרא דלאחר הקטרה. וע"ק למה דאיכא בין ר' עקיבא לר' שמעון) (שמעאל) דר' עקיבא ליה ליה השקה יאח"כ הקריב המנחה בשרה הילכך והשקה קמא דריש לעיל למשקה בעל כרחה ואע"ג דלא כרין אימחוק ואחר כך ישקה לרישומו ניכר והשקה בתרא לגופו. ואי"כ ק' כיון) דר' עקיבא לא דריש ליה להאי קרא דר' (שמעאל) (שמעון) אמאי לא מפרש תלמודא היכי

מסורת הש"ס

א) לעיל יח:, ב) [ר"ה ה. הל"ד], ג) [תוספתא פ"ב], ד) [לקמן ל.], ה) [לקמן כ:], ו) ני' רש"ל, ז) לא שמשמה מיד אחר המחיקה אלא הא מי. מהרש"ל, ח) רש"ל. ט) ל"ל קודם ד"ה ור"י. מהרש"ל, י) והשקה קמייתא לגופו וא"ל שבכריתא מי נעל הגמ' הוא שהשקה בתרא מי. מהרש"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר"ע וכו' והניף את המנחה: (ב) ר"ה אחר כל וכו' וכמיכה ומחיקה וקטירה והקטרה מגיד כל"ל: (ג) ר"ה רבנן סברי וכו' למעלה וקאמר דאם לא כל"ל ותיבת רבנן נמחק: (ד) ר"ה והשקה בתרא וכו' לחיכא בין ר"ע לר"ש כל"ל:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה ר"ש אומר וכו' והכי אמר לקמן בשמעתין. ד' כ ע"ב:

תוס' שאנץ (המשך)

דריש ליה ר' עקיבא לקרא. לכ"נ לר"ת שאין לפחות ג"ה והשקה בתרא מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה קמא ומהשקה בתרא דריש אם נמחקה מגלה ומן והשקה קמא דריש דמשקה ואחר כך מקריב מנחתה ואחר ישקה דריש לרישומו ניכר. ור' עקיבא פליג אדר' (ישמעאל) (שמעון) וקאמר דמשקה ואח"כ מקריב ולכך לא הצרך כלל לפרש קראי אליבא דר' עקיבא דלמרי סבירא ליה כרבנן דמשמע הכי לקמן דוהשקה קמא לגופיה לומר דמשקה והשקה קמא דריש מנחתה והא דאמרי' לקמן דר' עקיבא סבירא ליה דמקריב ואח"כ משקה ג"ל דתרי תנאי ואליבא דר' עקיבא כדאמרי' לקמן דפרי' דר' עקיבא אדר' עקיבא. ג' דברים מעכבין עד שלא קרב הקומץ לאו דוקא נקט עיכובא דעד שלא קרב את הקומץ דהא ר' (ישמעאל) (שמעון) גופיה אית ליה דמשקה ואח"כ מקריב כשרה אלא אגב אחרים נקטיה. לא נצרכה לשרישומו ניכר. פי' לא נצרכה לומר אלא שרישומן ניכר. וא"ת מקרא דכתיב ומחה נפקא לן דמשמע דבעי' שאין רישומן ניכר. וי"ל דמקרא דומחה לא ידעי' אלא בצריך שיהא הדיו יכול למחות ומ"מ [ח] שלא ימחוהו כיון דראוי למחות קמ"ל דאי קרא שצריך למחות לגמרי. במאי קמיפלגי אמתני' קאי ובריתא נקט ברישא לאשמועי' מהיכא ליף ר' שמעון טעמיה וקבעי השתא דרבנן היכי דרשי להו להאי קרא ור"ש היכי דריש להו לכולהו. ל"ה. והלא בדוקה ועומדת דכיון דאמרה איני שותה מודה

ח) ומ"מ אינו ראוי שנעין למחות כ"כ שלא יפה רישומו ניכר קמ"ל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com